

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, poštni predao št. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 13.807.

NAPREJ

Stane mesečno . . . . Din 25—
za inostranstvo . . . . Din 35—

Oglasi:

Forma: 8x55 mm 60 par. Mali oglasi: beseda
60 par. najmanj 3 Din.

Dajino frankirajte in podpisajte, sicer se ne
pobliže. — Rokopisi se ne vračajo.

Raklmacije za list so poštine proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja začasno le enkrat na teden in stane mesečno 6 dinarjev.

Letnik VII., šte. 25.

Četrikova

„Naprejeva“ številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo

Kmetko-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Državno gospodarstvo in delavski razred.

Za 7 let polni meščansko časopisje svoje predale z raznimi frazami: narodno edinstvo, jugoslovenstvo, narodni sporazum, katoliška ljubezen do bližnjega, socialno čustvo naših privrednikov (= kapitalistov), demokracija, unitarizem, avtonomija, federacija — to je pisani besednjak sodobne buržuazne ideologije. Na žalost — tem puhlim frazam, ki so samo pesek v oči delavnemu ljudstvu, da bi se videlo, kako ga vladajoči kapitalisti odirajo, ne nasedajo samo nezavedne množice, temveč celo nekateri listi, ki hočejo biti republikanski in socialistični.

Da razumemo današnja politična gibanja, moramo razumeti predvsem davčno in finančno politiko vladajočih kapitalistov, ki se zrealizirajo iz državnih proračunov. Državni proračuni so najvernejša slika celokupne politike vladajočih, izražena v številkah. In če pogledamo te številke, ki govore mnogo bolj razumljiv jezik, ko vse frazarstvo meščanskih listov, vidimo, da težijo vladajoči kapitalisti zadnja leta vedno k vse bolj protinarni, protiljudski, imperialistični finančni politiki. To politiko lahko označimo na kratko:

Državne dohodke — davke — naj plača delavec in reven kmet, porabijo se pa naj za neproduktivne svrhe, za visoko birokracijo, za oboroževanje in korupcijo. Ljudstvo naj plačuje in molči! Ljudstvo ima samo dolžnost plačevati, pravico odločevati imajo pa kapitalisti! Poglejmo projekt državnega proračuna za leto 1925/26, katerega je objavil »Naprej« v šte. 23.

Celokupni državni dohodki znašajo okoli 12 milijard dinarjev, ravno toliko znašajo tudi izdatki, tako da izgleda proračun uravnovešen, kar naj bi bilo za dokaz dobrega gospodarstva. Temu ravovesju pa nihče ne more verjeti, saj ve vendar vsak človek, da ima država ogromne državne dolgovre, za katere bi morala in bo morala plačevati na leto najprej 3 milijarde dinarjev obresti in za amortizacijo. Potem vemo, da prekoračijo vsako leto proračun za 10 do 20%. O ravnesju tedaj ni govora. Deficit je vedno večji, dolgovir drugim državam vedno občutnejši. O kaki finančni in gospodarski konsolidaciji vladajočega kapitalizma torej ni govora, zato je neizogibno, da gremo vedno večji gospodarski krizi nasproti.

Finančna »konsolidacija« kapitalističnega razreda se prav jasno zrealizira v proračunu.

Več ko 20% dohodkov gre za dvor in višjo birokracijo! Okoli 20% za davčni aparat! Za policijo skoraj 6%, za diplomacijo (brez črnih fondov) 2%, za vere 1%, za promet 20%, za prosveto 7% — kar je prvič premalo, drugič pa grede ti izdatki za take prosvetne institucije, ki delavskim in kmetkim otrokom danes že niso več dostopne — za pošto 3½%, za šume in rudnike 3%, za pravosodje 2½%, za trgovino in industrijo 0,7%, za poljedelstvo samo nekaj čez 2%, za socialno politiko ne celi 4%, za agrarno reformo 0,6%.

Vidimo torej, da gre okoli 80% izdatkov za neproduktivne svrhe, t. j. za oboroževanje in visoko birokracijo in komaj 20% za produktivne in socialne svrhe.

Pa poglejmo že važnejše poglavje! Kdo plačuje te ogromne državne izdatke?

Iz proračunskih števil vidimo, da ima država največ dohodkov od monopolov, to je od najbolj krivičnega davka na sol, petrolej, sladkor, tobak, vžigalice, torej na tiste stvari, ki jih največ porabi revno ljudstvo, ki plača gotovo 80% teh davkov, kapitalisti pa, ker jih je manj, kvečjemu 20%. Ogromne dohodke ima država od carin, trošarine in raznih taks, ki jih ravno tako plača ljudstvo 80%, kapitalisti pa 20%. Indirektni davki, to so predvsem carine, trošarina, takse in monopoli, znašajo ogromno vsoto 6 milijard dinarjev — to je polovico vseh dohodkov!

Nato pridejo še davki, ki jih plača delavstvo direktno: dobiček od prometa, iz državnih posestev, od državnega gospodarstva in ki znašajo blizu 2 milijardi dinarjev, to je skoraj 18%. Če prištejemo še direktne davke in druge dajatve, lahko ugotovimo: 80% državnih dohodkov plačajo delavci in mali kmetje, a komaj 20% kapitalisti.

Politika, ki jo kaže proračun, je torej sledeča: 80% davkov, okoli 10 milijard dinarjev, naj plačata delavec in mali kmet, 20% pa kapitalisti in veliki posestniki. Za ljudske in socialne potrebe izdajo samo 2 milijardi, za neproduktivne, samo kapitalistom služeče naprave pa 10 milijard! Bolj domače povedano: plačajta, delavec in kmet, 10 milijard, zato da vama damo 2 milijardi.

Taka politika pa vodi v danih gospodarskih razmerah brezpogojno do splošnega gospodarskega propadanja, do še večjih kriz, kakor so danes.

Za nas, ki poznamo marksistične ekonomske temelje, je jasno, da je akumulacija (kopičenje) kapitala samo tedaj ekonomsko progresivna (= gospodarsko napredna), če se nakopičen kapital uporabi produktivno. Tega iz letošnjega proračuna ne vidimo. Vidimo pa, da se ogromna večina potom krivičnih davkov nabrajanega kapitala porabi za neproduktivne svrhe, ki so samo belgrajskim kapitalistom v korist.

Osiromašenje ljudstva mora dobiti pri taki finančni politiki normalnim gospodarskim razmeram nevarno obliko: kupna moč množice delavnega ljudstva pada tako, da grozi kriza celokupni trgovini in industriji.

Navzlic tej katastrofalni finančni politiki je delavstvo, posebno pa kmetko ljudstvo skoro popolnoma ravnodušno. Častno izjemo tvori onih tisoč zavednih socialistov, te delavcev in ljudske avantgarde sploh, članov naše stranke, ki že precej časa o vseh političnih in gospodarskih razmerah razmišljujejo in pozivajo delavstvo in kmetko ljudstvo vseh struj, naj se jim pridružijo.

Vzrok te ravnodušnosti je predvsem v tem, da je delavstvo in kmetko ljudstvo zgubilo zaupanje v so-

cialistično stranko, da je zgubilo tudi vero vase in svojo moč.

Zato se mora vsak iskreno vprašati: zakaj je delavno ljudstvo zgubilo zaupanje v socialistično gibanje? Kje so vzroki, da gleda delavno ljudstvo od strani na socialistično gibanje, deloma pa je odšlo kar h kapitalističnim strankam ter od njih pričakuje rešitve? Kdo je povzročil, da danes tako neomejeno vladajo kapitalisti?

(Iz govora s. L. Klemenčiča na protestnem shodu v Črni 11. t. m. Nadaljevanje izvajanj bo objavljeno prihodnjč.)

Iz Mežiške doline.

Kapitalističnim agentom ne gre v glavo, da je prišla skoro vsa Mežiška dolina pod socialistično občinsko upravo. Bode jih v oči, da je delavno ljudstvo v vseh glavnih občinah Mežiške doline: v Dravogradu, Guštanj, Prevaljah, Mežici in Črni poverilo občinsko upravo po večini članom socialistične stranke, ki ne smejo biti dostopni ne za korupcijo in ne za kapitalistične intrige, temveč morajo zastopati interese 90% občanov proti inozemskim kapitalističnim mogotcem in proti nemškimi fevdalcem, ki so bili poprej absolutni gospodarji v naših občinah.

Na migljaj teh starih gospodarjev rujejo zavedni in nezavedni hlapeci njihovi — Kristan — Korunova klika — že nad eno leto v teh občinah, da popolnoma razbijejo enotnost socialističnega gibanja ter omogočijo na ta način kapitalističnim strankam, da zavladajo v občinski upravi, čeprav je 90% prebivalcev teh občin pravih proletarcev.

Najprej so se spravili nad konsume in njih nastavlence, a potem na županin in končno na ostalo delavstvo, da jih z nestvarnimi argumenti, z osebnimi intrigami nahujskajo proti onim socialističnim zaupnikom, ki so najbolj odločno, najagilnejše in najpoštenejše delali na to, da so se delavnemu ljudstvu odprle oči in da je jasno videlo svojo rešitev v čistem socializmu.

Najhušjo osebno gonjo so začeli proti našemu s. Mörderdorferju, ki že toliko let dela za koristi delavnega ljudstva v prvi vrsti na šolskem polju, a ves svoj prosti čas porabi v boju za ljudske koristi, za ljudsko izobrazbo in napredek.

Kapitaliste bode v oči, da je v Mežiški dolini napredno učiteljstvo z ljudstvom, za svobodo in napredek, a ne proti ljudstvu, za reakcijo in ponuževanje.

Ali vsi oni, ki poslušajo vabljuje in zapeljive besede Kristan-Korunovih agentov se motijo v svojih računih! Oni ne vidijo, da je Kristan-Korunova klika samo prva četa kapitalističnega naskoka na rdečo Mežiško dolino, predvsem na občinsko upravo naših občin. Njihov račun je preprost: sami ne morejo lahko zagospodovati, zato je potrebna krinka. Pod Kristan-Korunovo krinko se vthotaplja kapitalizem v našo dolino. Računajo tako-le: najprej moramo delavstvo v socialistični stranki razklati, razdvojiti. One, ki se dajo, mo-

Obleke

kupite najugodnejše pri

Jos. Rojina
Ljubljana

ramo podkupiti — magari samo z obljubami! Nekatere bomo povišali za paznike itd. Potem bo delo lahko: če bo socialistična večina v občini razdvojena, bomo dobili večino mi, kapitalisti!

Zato je na delu ves kapital, da omogoči Kristan-korunovcem pot do razkola.

Zapeljani možici pa naj vedo, da (morda nezavedno) delajo na to, da vržejo občine naše doline zopet kapitalistom v izkoriščenjanje.

Zupani teh občin: Logar, Dolinar, Čop, Pipan, ki nagibajo morda nevede in nezavedno k razkolnikom ter zato ne vodijo občinskih poslov v popolnem soglasju z izvoljenim odborom in občani, ker ne sklicujejo dovolj pogosto občinskih sej in grešijo s tem proti demokraciji, pa naj si zapomnijo naš klic: Niste na pravi poti! Po tej poti boste gotovo pripeljali občinsko upravo v roke kapitalističnim strankam, ki na to čakajo, klerikalcem in orjunašem. — Črnjan.

Razno.

r Ljubljankin in dedno pravo. — Ljubljanske žene in dekleta so imele v sredo, 17. t. m. protestni shod proti nameravani razširitvi srbskega dednega prava po vsej državi. V veliki dvorani »Uniona« se je zbralo do 2000 žen in deklet. Vodila so shod združena ženska društva, univ. profesor dr. Stanko Lapajne pa je referiral o srbskem in o sedaj na slovenskem in dalmatinskem ozemlju veljavnem starem avstrijskem dednem pravu. Sprejete so bile resolucije, ki protestirajo proti razširitvi srbskega zakona in da naj — če že ni boljšega — nadomesti na Slovenskem veljavni zakon srbskega, ki ženskam sploh ne dovoli, da bi podedovale po možu; pred ženo ali vdovo ima v Srbiji prednost možki v 6. rodu, žena, hčerka, sestra itd. pa imajo edinole pravice do oskrbe. — Da so se žene zganile in posegle tudi v politiko, je zelo dobro znamenje. Kajti spoznale bodo menda vendar, da odločuje politika tudi v ženskih vprašanjih, o ženskih pravicah in dolžnostih. Zadnja instanca je namreč danes parlament in da je to politična institucija, to je jasno — ali ne? Tako upamo, da žene vsaj mož ne bodo več ovirale, da bi se svobodno udejstvovali v politiki, čimprej pa bodo morale postati same politično aktivne, k čemur jih opominja ravno primer z dednim pravom. Še posebej pa velja to za proletarske žene in dekleta, ki se morajo aktivno boriti v razrednem boju, če hočejo kdaj doseči popolno svobodo in premagati sedanjo dvojno sužnost: neenakost napram možkim in kapitalizem, ki tlačii enako ves proletariat brez razlike spola. — Vse go-

namni točaji so pa zjutraj pred in sver po pouku. Ta šola je rudniška in Trboveljska premogokopna družba je pogodbeno zavezana skrbeti za razširitev, pa se nič ne gane, ker skrbi vlada za kapitalistične profite, ne pa za ljudsko izobrazbo. Občina je hotela že sama prevzeti to šolo, pa je prelog padel v vodo, ker rudnik ni hotel izgubiti vpliva na učiteljstvo. — Končno je vlada zahtevala, da rudnik zida novo šolsko poslopje. Toda potrebni svet se zdi Trboveljski premogokopni družbi predrag in zahteva, da ga vlada razlasti v njen prid. Inovemski kapitalisti zahtevajo to in prav nič se ne bojijo, da bi se »narodna vlada pri tem spomnila, da bi bilo treba razlastiti rudnik, ker je v naši ustavi zapisano, da so rudniki državna last. Čemu bi se gg. bali? Saj niti ne zahtevajo zares, ampak le zato, bi zidanje še bolj zavlekli. Pri tem se tudi zgubljajo, otroci pa hodijo le pol dneva v šolo se tlačiti. In ko učitelji skličejo sestanek vseh strank, da se proti takemu postopanju skupno upro, izjavita navzoča dva korunovca, da je to le demagogija in da hočeta — občinskih volitev. To je bila demagogija, to, g. Klenovšek, kdor hoče namreč res volitev, ta se ne vrne v gerentski sosvet! Če so pa učitelji morebiti res računali, da bodo s tem sklicanjem pomagali Jutrovcem na konja, jim je na začetku

sestanaka s. Rinaldo povedal, da je SDS na vladi in da je torej kriva za ta nered sama in ji torej demagogija ne bo nič pomagala. Tako je treba dejstva ugotoviti, potem pa sodelovati pri pametni akciji, ne pa jo zavlačevati v korist Trboveljske premogokopne družbe.

Radeče pri Zidanem mostu. Pred nekaj dnevi je naš tovarnar za usnje poslal več delavcev kar na dopust, in sicer za daljši čas, ne da bi se kdo zmenil, s čim bodo delavci in njih družine živeli. Socialno politična oblastva vprašamo, kaj mislijo ukreniti, da podjetniki ne bodo nadaljevali s takim postopanjem z delavci, borzi dela v Ljubljani in Mariboru pa opozarjamo, naj pazita, ali bo ta g. tovarnar svoje delavce po predpisih odjavil, Delavska zbornica pa naj to zadevo natančno preišče!

Iz Rajhenburga nam poročajo rudarji: V Reštanju pri Rajhenburgu se nahaja neki strojevodja, ki je strasten agitator za Orjuno. Vsakemu, ki vstopi v orjunaško organizacijo, izplača ta strojevodja 900 Din in mu da še puško in municijo. Odhod dobi denar za tako korupcijo? — (Če je ta vest resnična, se bo moralo zanimati za to zadevo drž. pravdnništvo, čeprav... Naši zaupniki pa naj nam poskrbe konkretnije podatke in priče! Op. ur.)

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz 13. junija	Din	34.120.18.
Josip Prašnikar, Ljubljana	Din	1.—
>Balinc v Zgornji Šiški	Din	10.—
Jokob Dolničar, Brezovica	Din	8.—
Avugst Papler, Ljubljana	Din	5.—
Jož. Pastorek, Ljubljana	Din	3.—
Rud. Spindel, Velenje	Din	5.—
Jože Koželj, Velenje	Din	4.—
Is Tršiča:		
Viktor Vuk	Din	7.—
Ignac Ahačič	Din	10.—
Pavla Biziljeva	Din	4.25
Alija Čatovič	Din	10.—
Rupret	Din	10.—
Franjo Zumer	Din	5.—
Herman Mrak	Din	5.—
Jože Tadel	Din	3.—
Neimenovan	Din	5.—
Frane Hafner	Din	2.50
Jože Novak	Din	3.—
Stefan Lah, Celje	Din	2.—
Valentin Lebič, Celje 2 x 2	Din	4.—
S. F. P., Trbovlje	Din	10.—
Iv. Pajer, Trbovlje, dobiček pri akordnem delu	Din	10.—
Amalija Zamperlova, Radovljica	Din	4.—
Josip Moretti, Jesenice	Din	4.—
Skupaj		34.250.93

Poravnajte naročnino!

Lastnik: »Sloga«, r. z. z. o. p.
Izdajateljica in odgovorna urednica:
Iza Prijateljca
(v imenu izvr. odbora SSJ in KDZ.)
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.
20. VI. 1925. — 2400.

Kupite pri trdkah, ki oglašajo v „Napreju“!

Zopet razpošilja svetovno znana I. gorenjska razpošiljalnica **IVAN SAVNIK** Kranj, Slovenija različno blago za moške in ženske obleke po izredno nizkih cenah. Pišite takoj po vzorce in cenik, kateri se Vam pošlje brez poštnine.

15 let priznane kapsule „**LARUCIN**“ zdravilo najslabnejše gnojno kapavico (triper) in bolezn mokril. Šknilja 20 Din v vseh lekarnah. Direktno: **APOTEKA** BLUM, SUBOTICA.

IN VI MILOSTLJIVA GOSPA?

Želite li, da se končno iznebite Vaših peg? Veselite se čiste in bele kože? Poi /kusite torej **LEKARNARJA FELLERJA ELSA-POMADO ZA OBRAZ IN OBVAROVANJE KOŽE**, to odlično sredstvo za lepoto, za vzdržanje mladeniške kože, katero zanesljivo odstrani vse nečistoče kože, prišče, pege, lišaj, zajedavce, ogrce. Da celo nabori in gube se odstranijo z redovito masažo s pomočjo Fellerjeve kavkaške Elsa-pomade za obraz in obvarovanje kože.

ZA POIZKUŠNJO 2 lončka z zavojnico in poštnino za 36 Din., toda le tedaj, ako se denar pošlje vnaprej, kajti po povzeju je za 10 dinarjev poštnina višja.

Naročila naslovite na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
V STUBICI DONJI, Elsatr 252 Hrvatska.

ELSA-TEKOČE LILIJNO MLEKO, idealno negovalno sredstvo za pol.
ELSA-LILIJNO MLEČNO MILO, ELSA-BORAKSOVO, ELSA-GLICE-RINSKO MILO, so mila lepote vsake elegantne gospe.

Prava ura za Vas!

je Suttnerjeva ura, kajti Vi potrebujete točno idočo uro z jakim in preciznim ustrojem, lepo izdelano in pri vsem tem poceni. Z uro od Suttnerja boste vsekakor zadovoljni. Tvrda Suttner kot jugoslovanska podružnica lasne tovarne ur v Švici, jamči Vam za dobroto ustroja! Vse nadkriljuje znamka „IKO“! Zahtevajte bogato ilustrovani cenik. Pošljite za istega samo 2 dinarja za poštnino na naslov:

TOVARNA UR H. SUTTNER
v Ljubljani št. 990 — Slovenija.

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Oglejte si tudi Vi novo došlo blago za ženske in moške obleke, fine šifone, cefirje, razno perilo i. t. d. po **znižanih cenah** v manufakturni in modni trgovini **MILOS PŠENICNIK, Celje, Kralja Petra cesta št. 5.** V zalogi samo pristno češko in angleško blago. — Postrežba solidna.

Bolni na pljučih.

Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi **umetnosti zdravljenja**, ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolezen hitro premaga. Nočno potenje in kašelj prestane, telesna teža se poveča, ter po splošnem poopnjenju olajša bolečine.

Resni možje

zdravniške znanosti potrjujejo prednost moje metode, ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom prehranjenja, tem boljše bo za Vas.

Popolnoma zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste izčrpali mnogo koristnega znanja, ker bo moj založnik izdal vsega skupaj samo

10.000 kom. zastoj

in razposlal, pišite takoj, da se boste mogli tudi Vi prištevali krogu srečnih dobitnikov te knjige.

Naslov: **AUGUST MÄRZKE**
Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalerstraße 5 Abtl. 863.

Ostanke

v dolžini
2 do 8 m

20 m močnega cefirja Din 240.—, 20 m trpežnega oksforta Din 290.—, 20 m močne modrovine (druk) Din 290.—, 20 m krasnega kambrika za otročje in ženske obleke Din 240.—, 10 m hlačevine dvojno široke (cajga) za moške obleke Din 350.—, 20 m belega platna Din 230.—, 20 m sivega platna Din 180.— razpošilja

veletrgovina **R. Stermecki, Celje št. 23**

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kambarna in rezne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupoval, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500.— poštnine prosto. Trgovci en gros cene.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Franciškanska ulica šte. 6
registrovana zadruga s omejeno zavezo.

Tiskovine

za šole, šupanstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

Razširjajte „**NAPREJ**“!